

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 969
van **STEVEN COENEGRACHTS**
datum: 5 mei 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Koolstofopslag - Advies Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen)

Wat koolstof in de bodem betreft, lezen we in het regeerakkoord: "De komende tien jaar mogen onze Vlaamse bodems geen netto koolstof verliezen. Om dit te realiseren dringen we het koolstofverlies uit landbouwbodems sterk terug. Binnen de mogelijkheden van het GLB zetten we hier zo maximaal als mogelijk op in. Daarnaast moeten we meer koolstof opslaan in bossen, waterrijke gebieden en (half)natuurlijke graslanden. We investeren daartoe in bijkomende bossen en natuur en we beheren (half)natuurlijke graslanden, bossen en waterrijke gebieden gericht."

Daar waar de landgebruiksector op Europees niveau in het verleden een aanzienlijke koolstofput was, is deze de afgelopen jaren ingekrompen. De mededeling van de Europese Commissie stelt in dit kader dat "bij ongewijzigd landgebruik en een verdere toename van de houtkap, deels als gevolg van de veroudering van de beheerde bossen, de koolstofput tegen 2030 mogelijk verder [zou] kunnen inkrimpen tot 225 miljoen ton CO₂-eq". Willen we de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 bereiken, zou dit echter moeten groeien.

Naar aanleiding van het bovenvermelde voerde de Minaraad een studie uit waarop ze later hun advies op eigen initiatief van 1 april 2021 baseerden.

1. Hoe evalueert de minister het globaal advies van de Minaraad?
2. In het advies wordt gesteld dat er nood is aan bijkomende gegevens voor een gedetailleerde opvolging en evaluatie van de effecten van het beleid rond koolstofopslag.
Zal de minister voorzien in bijkomend onderzoek naar kennisontwikkeling m.b.t. koolstofvoorraden, -opslag en -monitoring in Vlaanderen?
3. Waar staan we op het vlak van het vooropgestelde bodemkoolstofmonitoring-netwerk, waarvan ook sprake in het regeerakkoord?
4. Zal de minister in een doorlichting voorzien van bestaande regelgeving (energie-, bodem- en integraal waterbeleid) om de knelpunten en opportuniteiten in dit verband vast te stellen?
5. Plant de minister overleg te plegen met haar collega's om het bodembeleid binnen verschillende bevoegdheden onderling af te stemmen en daarmee mogelijke tegenstrijdigheden weg te werken?

6. Uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 blijkt dat de Vlaamse overheid de oprichting van een Vlaamse koolstofmarkt beschouwt als een beleidsinstrument om de in dat plan vooropgestelde doelstelling van netto nul emissie door landgebruik op Vlaams niveau te halen.

Werden daarrond al initiatieven genomen? Zo ja, welke? Zo niet, op welke termijn plant de minister dat te doen?

ANTWOORD

op vraag nr. 969 van 5 mei 2021

van **STEVEN COENEGRACHTS**

1. Ik heb kennis genomen van de studie (kennisdocument) en het advies op eigen initiatief van de Minaraad over 'Koolstofopslag via (semi-)natuurlijke processen'. Het kennisdocument geeft een overzicht van de (semi-)natuurlijke processen in landbouw, bos en natuur die kunnen bijdragen aan de realisatie van klimaatdoelstellingen. De Minaraad belicht verschillende aspecten van koolstofopslag: Europeesrechtelijk, economisch, kennisontwikkeling, budgettair en sociaal. Vooral het economisch luik rond een koolstofmarkt is daarbij uitgewerkt. In het advies op eigen initiatief formuleert de Minaraad aanbevelingen op vlak van kennisontwikkeling, beleid en regelgeving en een vrijwillige koolstofmarkt in het kader van landgebruik.

Ik verwelkom het initiatief van de Minaraad en de partners die betrokken waren bij de werkcommissies. Zoals het advies vermeldt, vormt dit document een eerste aanzet en is actualisatie voorzien in het najaar van 2021. Het advies geeft mee de richting aan om netto geen koolstof te verliezen uit Vlaamse bodems en biomassa. De oplossingsrichtingen aangehaald in het advies versterken de beleidslijnen die ik uitgewerkt heb in het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 om bestaande koolstofvoorraden te behouden, koolstofverlies te beperken en koolstofvoorraden uit te breiden door landgebruik(-wijzigingen) en bosbouwactiviteiten.

2. In Vlaanderen is reeds heel veel kennis aanwezig die heeft bijgedragen tot de opmaak van de meetstrategie die moet toelaten om statistisch onderbouwd de evolutie van de koolstofvoorraden in de bodem op te volgen en dit voor alle landgebruiksklassen (zie ook vraag 3). In het bodemkoolstofmonitoringnetwerk is het bovendien niet enkel de bedoeling om de koolstofvoorraden te monitoren, maar ook om na te gaan hoe evoluties van deze voorraden verklaard kunnen worden. Beleidskeuzes kunnen inderdaad een effect hebben op de voorraden, maar gezien veranderingen in bodem C-voorraad slechts heel traag evolueren, is het effect daarvan pas op (middel-)lange termijn zichtbaar.

Op dit ogenblik wordt er in het kader van het European Joint Program Soil (voor Vlaanderen nemen zowel ILVO, het Departement Landbouw & Visserij en het departement Omgeving deel) door ILVO en departement Omgeving samengewerkt met andere Europese partners voor het in kaart brengen van het koolstofopslagpotentieel (CarboSeq-project), het detecteren van bodemkoolstof via satellietbeelden (STEROPES-project), het begroten van trade-offs tussen koolstofopbouw en N₂O-emissies (SOMMIT-project) en het optimaliseren van indicatoren en rapportering (SERENA).

Het INBO heeft in 2019 ook een aantal Vlaamse koolstofhotspots in Vlaamse natuurgebieden in kaart gebracht en beschikt voor de Vlaamse bossen over de ForSite databank met gedetailleerde info over de koolstofvoorraad in bosbodems. INBO werkt samen met Vlaamse universiteiten een online kennisplatform C-Ref uit om gevalideerde cijfers over C-opslag in bos en natuur ter beschikking te stellen. Opstart is voorzien in 2022.

Met het project 'Veen in Vlaamse bodem en ondergrond in relatie tot klimaat en boven- en ondergronds ruimtegebruik' brengt departement Omgeving het resterende veen

(koolstofhotspot) in Vlaanderen in kaart (2020 – 2022). Alle Vlaamse gegevens van organischekoolstofgehalte en organischekoolstofvoorraden worden bij elkaar gebracht in de bodemdatabank van Databank Ondergrond Vlaanderen zodat alle data beschikbaar zijn voor onderzoek, beleid en rapportering.

3. In opdracht van het departement Omgeving werd in de afgelopen 10 jaar met 3 studies het bodemkoolstofmonitoringnetwerk grondig voorbereid. Op basis van deze studies werd een meetstrategie opgesteld, die toelaat om, statistisch onderbouwd, de evolutie van de organische koolstofvoorraden in de Vlaamse bodem op te volgen en dit voor alle landgebruiksklassen.

Op dit ogenblik is de samenwerkingsovereenkomst tussen het Departement Omgeving, het ILVO en het INBO betreffende de opstart en het beheer van een bodemkoolstofmonitoringnetwerk ondertekend. Er wordt nog gewerkt aan de laatste administratieve details om het project te kunnen opstarten.

Daarna start ik het koolstofmonitoringnetwerk zo snel mogelijk op, gezien de verplichtingen in het kader van de Europese klimaatpijler rond LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry) de rapporteringscyclus 2021-2025 en vervolgens 2026-2030 volgen.

4. Om te voldoen aan de LULUCF doelstelling in de periode 2021-2030 zijn beleidslijnen uitgezet in het ruimtelijk, natuur- en bos-, landbouw-, water- en materialenbeleid. Het is de bedoeling om bij bestaand en nieuw ontwikkeld beleid ook de impact op de Vlaamse koolstofvoorraden mee te nemen. Waar mogelijk zal bij de opmaak en herziening van regelgeving (vb. mestbeleid, erosiebeleid,...) gezorgd worden voor coherentie binnen het beleid en worden knelpunten en opportuniteiten vastgesteld en aangepakt.
5. Ik overleg met mijn collega's in de Vlaamse Regering om het bodembeleid zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen en de mogelijke tegenstrijdigheden weg te werken. Mijn bodembeleid heeft betrekking op alle Vlaamse bodems, zowel bodems onder landbouwgebruik, als bodems in bos- en natuurgebieden, in industriegebied en in openbaar domein, parken en tuinen. Vandaar de grote verscheidenheid aan betrokkenen: landbouwers, bedrijven, burgers en overheden.
6. Ik zal onderzoeken of het opzetten van een Vlaamse koolstofmarkt een aangewezen en nuttig financieringsinstrument kan zijn in het kader van LULUCF beleid. Bij het onderzoek naar een nieuw, marktgebaseerd financieringsmechanisme om koolstofopslag in de bodem en bovengrondse biomassa te stimuleren, zullen de criteria van additionaliteit aan het gevoerde beleid, permanentie van koolstofopslag en het vermijden van negatieve effecten gerespecteerd worden. Ook de meest aangewezen rol die de overheid in een marktsysteem van gecertificeerde koolstofkredieten kan opnemen, inclusief de financiële impact, zal bestudeerd worden.

Ik zal ook afstemmen met relevante beleidsinitiatieven op Europees niveau zoals het Carbon Farming Initiative (voorzien voor het najaar van 2021) en een voorstel van een EU breed regelgevend kader voor certificering van koolstofverwijdering (voorzien voor 2022/2023).